

LUT Scientific and Expertise Publications  
Raportit ja selvitykset – Reports 114  
LUT School of Engineering Science

Anu Raappana ja Pirjo Kuru

# Y<sup>LE</sup>SIMITTARI®

Raportti kyselyn toteuttamisesta

ISBN Electronic publication 978-952-335-816-4  
ISSN-L 2243-3384, ISSN 2243-3384  
LUT Scientific and Expertise Publications  
Lahti 2022



## Tiivistelmä

Ysimittari -tutkimuksen päätavoitteena on rakentaa kuva peruskoulunsa päättävien nuorten käsityksistä omista yrittäjyysvalmiuksistaan. Tutkimukseen osallistuvat vuosina 2005, 2006 ja 2007 syntyneet nuoret. Tässä raportissa kuvataan tiivistetysti kyselyn rakentaminen, kyselyn toteuttaminen, kohderyhmä sekä kahden kyselykierroksen (2020 ja 2021) aineistot pääpiirteittäin. Tutkimuksen rahoittaa Yksityisyrittäjien säätiö.

**Asiasanat: Yrittäjyys, yrittäjyyskasvatus, kyselytutkimus**

## Abstract

'Ysimittari' research aims to measure the Finnish ninth grade pupils' perception of their entrepreneurial selves. The target group of this research is ninth graders in Finland, born in 2005, 2006 and 2007. This report is a brief description of the measurement tool building process, the target group of the research and data from two survey rounds (2020 and 2021). The research is funded by the Yksityisyrittäjien säätiö (Foundation for Private Entrepreneurs).

**Keywords: Entrepreneurship, entrepreneurship education, survey**

## Sisällysluettelo

<b>Johdanto .....</b>	<b>2</b>
<b>1. Kyselyn rakentaminen keskeisten toimijaryhmien kanssa</b>	<b>3</b>
<b>2. Vastaajat taustatietojen avulla kuvattuna .....</b>	<b>5</b>
<b>3. Näin yhdeksäsluokkalaiset vastasivat – datan kuvaus .....</b>	<b>7</b>
<b>4. Huomioita tutkimuksen toteuttamisesta .....</b>	<b>9</b>
<b>Lähteet .....</b>	<b>11</b>

## Johdanto

Tässä tiiviissä raportissa kuvataan kansallisen Ysimittari-tutkimuksen toteuttaminen sekä kahden kyselykierroksen datat pääpiirteittäin. Tutkimuksen päätavoitteena on selvittää Suomessa yhdeksättä luokkaa käyvien nuorten käsitystä omista yrittäjyysvalmiuksistaan. LUT-yliopisto toteuttaa tutkimushankkeen laajan yhteistyöverkoston tuella. Tutkimuksen yhteistyökumppaneita ovat Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus sekä valtakunnallinen Yes -verkosto. Tutkimuksen rahoittaa Yksityisyrittäjien säätiö.

Tutkimuksen keskeinen osa on kyselyväline, joka on rakennettu yhteistyössä yhdeksäsluokkalaisten nuorten sekä opettajien, rehtoreiden ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Yhteiskehittämällä haluttiin varmistaa, että kysely on helppo toteuttaa, se on selkeä ja siihen on helppo vastata. Vuonna 2020 Ysimittari -kyselyyn vastasi 11 433 yhdeksäsluokkalaista eri puolilta Suomea. Toisen kyselykierroksen vastaajamäärä jäi jonkin verran pienemmäksi verrattuna ensimmäiseen kyselykierrokseen (N=8318). Molempien kyselykierrosten vastaajat edustavat hyvin suomalaisten yhdeksäsluokkalaisten joukkoa.

Kyselyn teoreettinen viitekehys perustuu laajaan kirjallisuuskatsaukseen. Tutkimusta ohjaa yrittäjyyttä, yrittäjyyskasvatusta sekä yksilön yrittäjämäisyyttä käsittelevä kansainvälinen tutkimuskirjallisuus (esim. Bridge ja O'Neill 2012; Gibb 2002; Kuratko 2005; Mwasalwiba, 2010; Shapero ja Sokol, 1982). Tutkimuksen teoreettinen viitekehys on kuvattu raportissa, joka on

luettavissa LUT-yliopiston julkaisuportaalista osoitteesta <https://lutpub.lut.fi> (Raappana ym. 2021).

Tutkimuksen lähtökohtana on tarkastella nuorten kokemusta omista yrittäjyysvalmiuksistaan tässä ja nyt. Kysymys ei ole yrittäjyyskasvatuksen vaikuttavuuden arvioinnista. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää monin tavoin yrittäjyyskasvatuksen kehittämisessä niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Kahden kyselykierroksen tulokset ovat jo poikineet uusia tutkimusavauksia yrittäjyyskasvatustutkimuksen kentälle.

## Kyselyn rakentaminen keskeisten toimijaryhmien kanssa

Kysely on rakennettu yhteistyössä yhdeksäsluokkalaisten sekä opettajien, rehtoreiden ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Näillä eri toimijoilla on ollut merkittävä panos kyselyn sanoittamisen sekä ulkoasun suhteen. Kysely pohjautuu laajan kirjallisuuskatsaukseen ja sen rakentamisessa on hyödynnetty aiempia kyselyjä (katso Raappana ym. 2021). Heti tutkimuksen alkuvaiheessa havaittiin, että tutkimusta ei voi suunnitella irrallaan koulumaailmasta ja yläkoulujen arjesta. Kyselyn toteuttaminen vaatii kouluilta merkittävää panostusta. Sen johdosta kyselyn toteuttamiseen liittyvät toimet (kyselyn lähettäminen, saatekirjeen rakenne ja teksti, ohjeet, tietokannan rakentaminen) vaativat yhteiskehittämistä opettajien ja rehtoreiden kanssa.

Kyselyn kehittämisen haasteellisin vaihe on ollut yrittäjyyteen liittyvien abstraktien käsitteiden sanallistaminen. Yhteiskehittämisellä onkin haluttu varmistaa, että käytettävät sanat ja ilmaisutavat avautuvat nuorille vastaajille. Koska kanainvälisen yrittäjyyskasvatustutkimuksen kohteena ovat pääasiassa aikuiset (ks. esim. Athayde 2009, Lackéus & Sävetun 2018; Mwasalwiba, 2010.), on tässä tutkimuksessa haluttu käyttää aikaa yrittäjyyteen liittyen abstraktien käsitteiden operationalisointiin. Kyselyn rakentamiseen liittyvä prosessi on ollut monella tapaa opettavainen. Keskustelut kohderyhmän edustajien ja eri sidosryhmien edustajien kanssa ovat lisänneet tutkijoiden ymmärrystä kohderyhmästä merkittävällä tavalla. Yhteiskehittäminen on vahvistanut tutkimuksen kokonaisuutta monin eri tavoin. (katso Raappana ym. 2021a).

Kuten edellä todettiin, opettajille on keskeinen rooli kyselyn toteuttamisessa. Opettajat osallistuivat sekä kyselyvälineen testaamiseen että ohjeistuksen laatimiseen. Opettaja organisoi kyselyn toteuttamisen luokkahuoneessa ja ohjeiden tulee olla sellaiset, että opettaja pystyy niiden avulla kyselyn toteuttamaan. Opettajilta saatu palaute on ollut pääsääntöisesti positiivista. Jonkin verran kysymyksiä on syntynyt kyselyn tarkoituksesta ja tietojen tallentumisesta:

Mitä tietoja oppilaista tallentuu LUT-yliopiston tietokantaan?

Vastaus: LUT ei tallenna ip-osoitteita tai vastaavia tietoja vastaajista. Vain oppilaan antamat vastaukset tallentuvat.

Arvioidaanko tällä kyselyllä opettajan osaamista?

Vastaus: Kyselyllä ei arvioida opettajien yrittäjyyskasvatusosaamista. Kyselyn tavoitteena on selvittää nuorten käsitys heidän omista yrittäjyysvalmiuksistaan. Lisäksi tarkastellaan nuorten asennetta yrittäjyyteen.

Kuka vastauksia käyttää ja mihin?

Vastaus: Vastauksia tarkastellaan laajasti ja niiden tuottamasta tiedosta keskustellaan eri toimijoiden kanssa. Lisäksi tuloksista julkaistaan tieteellisiä artikkeleita. Tavoitteena on tuottaa tietoa yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen tueksi.

Edellä kuvatut esimerkit ovat opettajilta kyselyn rakentamisvaiheen aikana saaduista palautteista. Myös oppilaiden kysymykset ja huolenaiheet liittyivät pääasiassa tietojen tallentumiseen ja vastaajan tunnistamisen mahdollisuuteen. Sekä opettajien ja oppilaiden kysymykset olivat hyvin konkreettisia, käytännöllisiä ja painottuivat tietoturvaan. Oheisessa taulukossa (taulukko 1) on kuvattu kyselyn rakentamiseen liittyvän prosessin eri vaiheita, osallistujia sekä joitakin huomioita eri tapahtumista. Näiden eri vaiheiden tavoitteena on ollut lisätä tutkijan ymmärrystä tutkimuskohteesta ja näin lisätä tutkimuksen kokonaislaatua.

**Taulukko 1.** Ysimittarin rakentamisen vaiheet tiivistetysti

<b>Tapahtuma</b>	<b>Osallistujia</b>	<b>Huomioita</b>
Kevät 2019	569 vastaaja	Testattiin muutamia tutkimusväittämiä osana toisen toimijan toteuttamaa kyselyä (Webropol). Havaittiin kysymysten määrän vaikuttavan merkittävästi nuorten motivaatioon vastata.
Syksy 2019	260 oppilasta, useita opettajia	Kerättiin suullista ja kirjallista palautetta, testattiin tietokannan toimivuutta, mitattiin vastaamiseen kuluvaa aikaa sekä seurattiin eri laitteiden ja selainten toimintaa. Havaittiin joitakin ongelmia tietokannan sekä tiettyjen selainten toiminnassa.
Kevät 2020	noin 2800 vastaajaa	Pilottikysely. Testattiin tietokannan sekä käyttöliittymän toimivuus. Toteutettiin datan luotettavuuden tarkastelu.

Ysimittari on selainpohjainen kysely ja oppilas vastaa siihen joko mobiililaitteella tai tietokoneella. Kyselyssä on kaiken kaikkiaan 35 kysymystä. Näistä Likert -asteikollisia tutkimusväittämiä on 26. Taustakysymyksiä on yhdeksän. Kyselylinkki sekä kutsu osallistua kyselyyn on lähetetty keskitetysti Opetushallituksen kautta kaikkiin Suomen yläkouluihin sekä opetuksen järjestäjille. LUT-yliopisto ei hallinnoi koulujen osoitteita tai tallenna esimerkiksi ip-osoitteita. Kyselyn markkinoinnissa kouluille ovat olleet apuna valtakunnallinen yrittäjäyyskasvatuksen toimijoita yhdistävä YES -verkosto sekä Nuori Yrittäjäyys ry.

Kyselyn ensimmäinen kierros oli tarkoitus toteuttaa keväällä 2020. Samaan aikaan kyselyn aloittamisen kanssa koronapandemia siirsi

koulut etäopetukseen. Näin ollen kyselyn toteuttamista päädyttiin siirtämään puolella vuodella eteenpäin. Sekä vuonna 2020 että 2021 kysely lähetettiin kouluille syyslomien jälkeen ja vastausaikaa annettiin noin kuusi viikkoa. Samaan aikaan kyselyn lähettämisen kanssa asiasta viestittiin eri toimijoiden sosiaalisen median kanavien kautta sekä uutiskirjeillä.

Kyselyn tekninen käytettävyys sekä kyselyyn kytkeytyä tietokanta ovat tällaisen laajan kyselyn merkittäviä luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä. Käytettävyyteen vaikutettiin edellä kuvatun yhteiskehittämisen avulla. Tietokanta on rakennettu tätä kyselyä varten ja sitä on testattu laajalla pilotoinnilla (yli 2800 vastaajaa). Tietokannan rakentamisessa ja testaamisessa on ollut osallisena useiden eri alojen ammattilaisia. Tietojen tallentuminen oikein ja oikea-aikaisesti sekä systeemin toiminta myös ruuhkatilanteissa oli testattava huolella. Testit paljastivat joitakin teknisiä ongelmia. Ne onnistuttiin korjaamaan ennen ensimmäisen kyselykierroksen toteuttamista.

## Vastaajat taustatietojen avulla kuvattuna

Vastaajat kuvaavat hyvin suomalaisten yhdeksäsluokkalaisten joukkoa. Aineistoa on verrattu pilottikyselyn sekä ensimmäisen kyselykierroksen jälkeen muihin Suomessa toteutettuihin laajoihin kyselyihin, joiden kohderyhmän muodostavat nuoret henkilöt. Tällaisia ovat esimerkiksi Nuorisobarometri (Valtion Nuorisoneuvosto 2022) sekä Kouluterveyskysely (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Hyvinvoinnin laitos, 2022). Lisäksi vastaajien taustatietoja on peilattu Tilastokeskuksen tilastotietoihin suomalaisista nuorista. Luotettavuuden tarkastelussa on käytetty myös kansainvälisiä aineistoja kuten kansainvälisiä PISA-tutkimuksen raportteja (Jyväskylän yliopisto, 2022).

**Taulukko 2.** Vastaajien taustatietoja vuosien 2020 ja 2021 kyselykierroksilla

		2020	2021
Suku	Tyttö	49,6 %	47,5 %
	Poika	46,4 %	47,0 %
	Ei tiedossa	4,0 %	5,5 %
Säännöllinen harrastus	Kyllä	90,0 %	90,3 %
	Ei	10,0 %	9,7 %
Perheessä tai lähipiirissä on yrittäjä	Kyllä	53,1 %	54,6 %
	Ei	46,9 %	45,4 %

Vastaajat harrastavat laajasti ja monipuolisesti erilaisia asioita. Harrastuksia koskevaan kysymykseen vastaaja on voinut valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon. Vastausvaihtoehtoja on yhteensä yhdeksän. Näiden lisäksi on mahdollista valita ”Minulla ei ole säännöllistä harrastusta”. Vuonna 2021 kyselyyn vastanneiden yleisimmät harrastukset ovat:

- liikunta 61 % (n= 5076)
- tietokone- ja videopelit 37 % (n=3147)
- musiikki 20,3 % (1692)

Harrastukset vaihtelevat vastaajan sukupuolen mukaan. Taulukossa 3 on esitetty harrastusten jakautuminen sukupuolen mukaan. Tässä tarkastelussa ei ole mukana niitä vastaajia, jotka eivät ole ilmoittaneet sukupuoltaan. Vastaaja on voinut valita useamman harrastuksen. Mikäli hän on valinnut vastausvaihtoehdon ”En harrasta mitään säännöllisesti”, muita vastausvaihtoehtoja ei ole voinut valita.

**Taulukko 3.** Harrastusten vaihtelu sukupuolen mukaan tarkasteltuna

Harrastus	Sukupuoli	2020	2021
Musiikki	Tyttö	64,4 %	61,0 %
	Poika	35,6 %	39,0 %
Liikunta	Tyttö	52,6 %	50,9 %
	Poika	47,5 %	49,1 %
Video- ja tietokonepelit	Tyttö	20,6 %	20,2 %
	Poika	79,4 %	79,8 %

Vastaajia on pyydetty kertomaan perusopetuksen jälkeinen koulutusvalintansa. Kuten taulukosta neljä on havaittavissa, oppilaiden jatkokoulutusvalinnat ovat melko samanlaiset molemmilla kyselykierroksilla. Kyselyn kolmatta kyselykierrosta varten kyselyyn on tehty muutos. Toisen asteen kouluvalintaa koskevan kysymyksen vastausvaihtoehtoista jäivät pois kymppiluokka ja vaihtoehto ”muu”. Tilalle on tullut uusi TUVA-koulutus, johon vuonna 2007 syntyneiden oppilaiden on mahdollista hakea.

**Taulukko 4.** Vastaajien perusopetuksen jälkeinen koulutusvalinta

Koulutusvalinta	2020	2021
Ammatillinen koulutus	37,1	36,7
Lukio	58,6	57,9
Kymppiluokka	0,4	0,6
Muu	3,9	4,8
Yhteensä	100	100

Vastaajia on ollut molemmilla kyselykierroksilla kaikista Suomen maakunnista Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Taulukossa 5 on kuvattu vastaajien jakautuminen eri maakuntiin vuosien 2020 ja 2021 kyselykierroksella. Kysely on toteutunut valtakunnallisesti hyvin. On kuitenkin syytä mainita, että aktiivisimpia kyselyn toteuttajia ovat olleet pienten ja keskisuurten kuntien koulut. Isot kaupungit eivät ole yltäneet samanlaisiin vastausprosentteihin kuin pienet kunnat.



**Taulukko 5.** Vastaajien jakaantuminen maakunnittain 2020 ja 2021 kyselykierroksilla

Maakunta	2020		2021	
	%	n	%	n
Uusimaa	20,7	2366	23,3	1939
Pirkanmaa	8,3	952	10,7	886
Pohjois-Pohjanmaa	8,0	917	10,6	885
Varsinais-Suomi	8,3	951	7,4	614
Pohjanmaa	5,1	583	6,5	542
Satakunta	2,1	243	5,6	467
Keski-Suomi	5,8	668	5,1	424
Etelä-Pohjanmaa	8,4	959	5,0	418
Pohjois-Karjala	4,6	526	4,7	392
Päijät-Häme	4,8	549	3,5	287
Etelä-Savo	4,8	545	3,5	294
Kainuu	4,0	456	3,5	288
Lappi	2,8	319	3,2	265
Keski-Pohjanmaa	1,7	189	1,8	150
Etelä-Karjala	1,7	200	1,5	122
Pohjois-Savo	3,6	409	1,6	136
Kanta-Häme	3,4	388	1,4	117
Kymenlaakso	1,8	203	0,9	78
Puuttuva tieto	0,1	10	0,2	14
<b>Yhteensä</b>	<b>100</b>	<b>11 433</b>	<b>100</b>	<b>8 318</b>

## Näin yhdeksäsluokkalaiset vastasivat – datan kuvaus

Seuraavassa kuvataan tiivistetysti molempien kyselykierrosten dataa. Oheisessa taulukossa (taulukko 6) on kuvattu tutkimusmuuttujien keskiarvot. Vastaajamäärä on kaikkien väittämien osalta 11433 (2020) ja 8318 (2021). Näiden muuttujien vastausvaihtoehdot ovat: 1= Täysin eri mieltä, 2= Eri mieltä, 3= Ei samaa eikä eri mieltä. 4= Samaa mieltä, 5 = Täysin samaa mieltä. Mielenkiintoista on se, että nuorten antamat vastaukset eri kyselykierroksilla eivät erityisesti eroa toisistaan. Vaikka vastausten keskiarvojen välillä olisi ero, on suunta sama.

**Taulukko 6.** Nuorten yrittäjyysvalmiuksia kuvaavien muuttujien keskiarvot vuosien 2020 ja 2021 kyselykierroksilla

Väittämä	2020	2021
Olen asettanut itselleni tavoitteita esimerkiksi kouluun tai harrastuksiin liittyen	4,07	4,03
Voin vaikuttaa oman elämäni kulkuun.	4,04	3,96
Tiedän missä asioissa olen hyvä	3,83	3,82
Olen sinnikäs	3,72	3,71
Kun kokeilen jotakin uutta, en pelkää ottaa riskejä	3,74	3,71
Tiedän, että selviydyn vaikeistakin projekteista tai tehtävistä	3,71	3,68
Pysyn tavoitteessani, vaikka kohtaisin vastoinkäymisiä	3,65	3,62
Olen luova	3,58	3,60
Haluan tehdä asiat muita paremmin	3,53	3,59

Väittäjä	2020	2021
Muutan joustavasti toimintaani muuttuvissa tilanteissa	3,58	3,57
Uskon itseeni	3,55	3,54
Osaan suunnitella projektin	3,35	3,38
Olen kaveripiirissäni usein se, joka keksii uudet ideat	3,25	3,25
Työskentelen hyvin paineen alla	3,17	3,19
Voisin toimia yrittäjänä	3,25	3,27
Olisi hienoa, jos minusta tulisi yrittäjä	3,28	3,28
Ymmärrän miten yrityksen talous toimii	2,95	2,98
Haluan tulevaisuudessa perustaa yrityksen	2,87	2,91
Osaan laatia liiketoimintasuunnitelman	2,69	2,73

Seuraavassa taululukossa (taulukko 7) kuvataan koulun toimintaan liittyvien tutkimusmuuttujien keskiarvot molemmilla kyselykierroksilla. Samaan tapaan kuin edellisissä väittämissä, eri kyselykierrosten vastausten keskiarvot ovat samansuuntaiset.

**Taulukko 7.** Koulun toimintaan kytkeytyvien muuttujien vastausten kokonaiskeskiarvot

Väittäjä	2020	2021
Koulu on tarjonnut minulle riittävästi tietoa yrittäjyydestä	3,02	2,99
Teemme koulussa paljon yhteistyötä yritysten kanssa	2,46	2,45
Keskustelemme usein yrittäjyydestä koulussa	2,67	2,54

Koulu on keskeinen osa nuoren arkea ja luonnollinen ympäristö oppia myös yhdessä tekemistä, projektien suunnittelua ja toteuttamista sekä omaan talouteen liittyviä asioita. Kaikki nämä ovat osaamista, jotka linkittyvät myös yrittäjyysosaamiseen. Kyselyn rakentamisen aikana kävi selväksi, että yrittäjyys ei ole nuorille vieras asia ja siitä keskustellaan myös muualla kuin koulussa. Sekä vuoden 2020 että vuoden 2021 kyselykierroksen vastaajista noin 25 % kertoo keskusteleveransa yrittäjyydestä kotona. Ystävien kanssa yrittäjyydestä keskustelelee noin 15 % vastaajista.

## Huomioita tutkimuksen toteuttamisesta

Tässä raportissa on kuvattu tiivistetysti Ysimittari -kyselyn rakentaminen ja toteuttaminen vuosina 2020 ja 2021. Kysymyksessä on melko ainutlaatuinen kyselytutkimus, jonka avulla on mahdollista vahvistaa suomalaista yrittäjyyskasvatusta monin eri tavoin. Yrittäjyyskasvatuksella on Suomessa pitkät perinteet. Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen on yksi opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuksista. Työelämä- ja yrittäjyysvalmiuksia edistetään kaikilla kouluasteilla. Toistaiseksi tiedämme kuitenkin hyvin vähän siitä, miten oppijat suhtautuvat yrittäjyyteen tai miten nuoret kokevat omat yrittäjyysvalmiutensa. Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena ei ole tehdä kaikista yrittäjiä. Sen sijaan se auttaa jokaista lasta ja nuorta näkemään omia vahvuuksiaan ja antaa eväitä omien kiinnostuksen kohteiden toteuttamiseen. Nuorten yrittäjyysvalmiuksien tarkasteluun tuo oman lisämausteensa tietoisuus siitä, että yllättävän moni yhdeksäsluokkalainen on tai on ollut yrittäjä (lisätietoja esimerkiksi Nuori Yrittäjyys ry ja 4H ry).

Yrittäjyyskasvatus on ollut osa suomalaista perusopetusta yli 20 vuotta. Sen voidaan katsoa vakiinnuttaneen asemansa osana suomalaista koulujärjestelmää. Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää monin tavoin yrittäjyyskasvatuksen kehittämisessä edelleen. Esimerkiksi tulosten perusteella on voitu tehdä johtopäätöksiä perheen vaikutuksesta nuorten yrittäjyysvalmiuksien kehittymiseen. Lisäksi nuorten laaja-alainen osaaminen näyttää vaikuttavan siihen, miten he suhtautuvat yrittäjyyteen. Tulosten perusteella saadaan uusia avauksia yrittäjyyskasvatuksen kehittämiseen.

Mielenkiintoinen seikka on myös se, että yrittäjyyskasvatusta on tutkittu suhteellisen vähän perusopetuksen piirissä. Suomessa on tehty tutkimusta rehtorin roolista yrittäjyyskasvatuksen johtamisessa (Hämäläinen ym., 2018), opettajien käyttämistä yrittäjyyskasvatuksen menetelmistä (Ruskovaara ja Pihkala (2013; 2015) sekä muun muassa oppilaitosten ja yritysten välinen yhteistoiminnasta (Sommarström ym., 2017; 2020a; 2020b). Lisäksi Seikkula-Leino ym. (2015) ovat tarkastelleet opettajan roolia yrittäjyyskasvatuksen toteuttajana. Obschonka, Hakkarainen, Lonka ja Salmela-Aro (2017) tarkastelivat lukioikäisten nuorten yrittäjyysvalmiuksia. Hietanen ja Järvi (2015) puolestaan ovat tarkastelleet muun muassa yrittäjyyden oppimiseen liittyviä prosesseja jatkumona perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä. Muissa maissa on tehty jonkin verran tutkimusta perusopetusikäisten nuorten yrittäjyysvalmiuksista. Esimerkiksi Athayden (2009) tutkimus tarkasteli perusopetusikäisten nuorten yrittäjyysvalmiuksia. Tämän lisäksi muun muassa de Lourdes Cárcamo-Solís, del Pilar Arroyo-López, del Carmen Alvarez-Castañón ja García-López (2017) tarkastelivat omassa tutkimuksessaan koululaisten toteuttamaa yritystoimintaa ja sen vaikutusta valmiuksien kehittymiseen.

Tutkimuksen kolmas kyselykierros toteutetaan syksyllä 2022. Toteutus on jälleen valtakunnallinen. Se kattaa kaikki vuonna 2007 syntyneet yhdeksäsluokkalaiset. Tällainen valtakunnallinen tutkimus olisi haastavaa toteuttaa ilman laajaa yhteistyöverkostoa. Yhteistyön myötä myös tutkijan rooli on tutkimuksen eri vaiheissa saanut mielenkiintoisia

muotoja. Tutkija ei ole ollut vain tiedon kerääjä ja analysoija, vaan myös tiedon jakaja ja linkki eri toimijoiden välillä. Tämä Ysimittari-tutkimus on tarjonnut mielenkiintoisia uusia mahdollisuuksia tarkastella laajemmin myös tutkijan erilaisia rooleja tutkimusprosessissa. Koronapandemia on vaikuttanut tutkimuksen toteuttamiseen merkittävästi.

Tutkimusryhmämme on kiitollinen kaikesta avusta, jota olemme saaneet eri toimijoilta kyselyn toteuttamisessa. Kiitämme luonnollisesti myös tuhansia kyselyyn vastanneita yhdeksäsluokkalaisia.

## Lähteet

Athayde, R. (2009). Measuring enterprise potential in young people. *Entrepreneurship theory and practice*, 33(2), 481-500.

Bridge, S., & O'Neill, K. (2012). *Understanding enterprise: Entrepreneurship and small business*. Palgrave Macmillan. New York.  
Finnish National Agency for Education. The National Core Curriculum for basic Education.

<https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/national-core-curriculum-basic-education>

Gibb, A. (2002). In pursuit of a new 'enterprise' and 'entrepreneurship' paradigm for learning: creative destruction, new values, new ways of doing things and new combinations of knowledge. *International journal of management reviews*, 4(3), 233-269.

Hietanen, L. & Järvi, T. (2015). Contextualizing entrepreneurial learning in basic and vocational education. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, Vol. 9 No. 1, pp. 45-60.

Hämäläinen, M., Ruskovaara, E., & Pihkala, T. (2018). Principals' utilization of external stakeholders in entrepreneurship education—Evidence from the general education. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri. Estonian Journal of Education*, 6(2), 104-117.

Jyväskylän yliopisto (2022). PISA-tutkimus. <https://ktl.jyu.fi/fi/pisa/pisa-lyhyesti>

Kuratko, D. F. (2005). The Emergence of Entrepreneurship Education: Development, Trends, and Challenges. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29(5), 577-597.

Lackéus, M. & Sävetun, C. 2018. Assessing the Impact of Enterprise education in Three Leading Swedish Compulsory Schools. *Journal of Small Business Management* 2018 00(00), 1-27.

de Lourdes Cárcamo-Solís, M., del Pilar Arroyo-López, M., del Carmen Alvarez-Castañón, L., & García-López, E. (2017). Developing entrepreneurship in primary schools. The Mexican experience of "My first enterprise: Entrepreneurship by playing". *Teaching and Teacher Education*, 64, 291-304.

Mwasalwiba, E.S. (2010). Entrepreneurship education: a review of its objectives, teaching methods, and impact indicators. *Education+ Training*, 52(1), 20-47.

Obschonka, M., Hakkarainen, K., Lonka, K., & Salmela-Aro, K. (2017). Entrepreneurship as a twenty-first century skill: entrepreneurial alertness and intention in the transition to adulthood. *Small Business Economics*, 48(3), 487-501.

Pittaway, L., & Cope, J. (2007). Entrepreneurship education: A systematic review of the evidence. *International small business journal*, 25(5), 479-510.

Raappana, A., Pihkala, T. & Kuru, P. (2021a). How can Finnish ninth graders' perception of their entrepreneurial selves be measured? A report on the building process of a survey instrument. LUT Scientific and Expertise Publications - Research Reports 104. LUT University.

Ruskovaara, E., & Pihkala, T. (2015). Entrepreneurship education in schools: empirical evidence on the teacher's role. *The Journal of Educational Research*, 108(3), 236-249.

Ruskovaara, E., & Pihkala, T. (2013). Teachers implementing entrepreneurship education: classroom practices. *Education+ training*. 55(2), 204-216.

Seikkula-Leino, J., Satuvuori, T., Ruskovaara, E., & Hannula, H. (2015). How do Finnish teacher educators implement entrepreneurship education?. *Education+ Training*, 57(4), 392-404.

Shapero, A. & Sokol, L. (1982). The Social Dimensions of Entrepreneurship. In Kent, C.A, Sexton, D.L. and Vesper, K.H. (Eds.) *Encyclopaedia of Entrepreneurship*. Englewood Cliffs, Prentice Hall.


Sommarström, K., Ruskovaara, E., & Pihkala, T. (2017). Company visits as an opportunity for entrepreneurial learning. *Journal for International Business and Entrepreneurship Development*, 10(3), 298-315.

Sommarström, K., Oikkonen, E., & Pihkala, T. (2020a). Entrepreneurship education with companies: teachers organizing school-company interaction. *Education Sciences*, 10(10), 268.

Sommarström, K., Oikkonen, E., & Pihkala, T. (2020b). Entrepreneurship education-paradoxes in school-company interaction. *Education+ Training*. 62(7-8), 933-945.

Terveysten ja Hyvinvoinnin laitos (2022). Kouluterveyskysely. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>

Valtion Nuorisoneuvosto (2022). Nuorisobarometri. <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/>



ISBN Electronic publication 978-952-335-816-4

ISSN-L 2243-3384, ISSN 2243-3384

LUT Scientific and Expertise Publications

Raportit ja selvitykset – Reports 114

Lahti 2022